

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	CHEM 233, Üzvi-kimya-1, 6 AKTS	
	Departament	Kimya və kimya mühəndisliyi	
	Program	Bakalavr	
	Tədris semestri	2023/24-cü tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim(lər)	Elm Dr. dos. Rəvan Rəhimov	
	E-mail	revan_chem@mail.ru	
	Telefon	(+99412)4217916, 4225258	
	Mühazirə otağı/ cədvəl		
	Məsləhət saatları		
Prerekvizitlər	Qeyri-üzvi kimya		
Tədris dili	Azərbaycan dili		
Fənnin növü (məcburi seçmə)	Məcburi		
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	<p><u>Əsas dərslilər</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A.M.Məhərrəmov; M.N.Məhərrəmov, Üzvi kimya. Bakı: Bakı Universiteti, 2006.- 538 s. 2.S.F. Qarayev, U.B. İmaşev, G.M. Talibov. Üzvi kimya. Bakı: Qamma Servis, 2003. 472 səh. 3.F.P. Həsənov. Üzvi kimya praktikumu. Bakı: Təbib, 1993. 386 səh. <p><u>Əlavə ədəbiyyat</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.M.M. Mövsümzadə.Üzvi kimya. I hissə. Bakı: Maarif, 1966. 374 səh. 2. M.M. Mövsümzadə.Üzvi kimya. II hissə. Bakı: Maarif, 1966. 402 səh. 3. S.F. Qarayev, G.M. Talibov, A.Q. Həbibova, R.Ə. Teymurova. Zərif üzvi sintezin prinsipləri. Bakı: ADNA, 1998. 122 səh. 4. S.F. Qarayev. Üzvi kimya suallar və cavablarda. Bakı : ADNA,1999. 240 səh. 5.O.Ya.Neyland. Orqaniçeskaya ximiya. Moskva: Vişşaya şkola, 1990. 751 səh. 		
Tədris metodları	Mühazirə		x
	Praktiki məşğələlər		x
	Laboratoriya işləri		x
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Quiz		10
	Fəallıq		10
	Prezentasiya		10
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Kursun təsviri	<p>Üzvi kimya tərkibində karbon atomu olan kimyəvi birləşmələri öyrənən bir elmdir. Üzvi kimya canlı aləmdə (bitki, heyvan, insan) yayılmış karbon atomunun digər elementlərlə əmələ gətirdiyi birləşmələri öyrənən bir elmdir. Üzvi birləşmələri əmələ gətirən əsas dörd elementdir (O, H, N, C). Üzvi kimyanın əsas məqsədi canlı orqanizmi təşkil edən əsas üzvi birləşmələrin tərkibini öyrənmək və yeni dərman preparatları və yeni əmələ gələn və müalicəsi mümkün olmayan xəstəliklərin müalicəsini tapmaqdır. Üzvi kimya-1-in əsas bölmələri: Üzvi maddələrin kimyəvi quruluşu. Karbohidrogenlər, onların növləri, xarakteristikası, alınması və xassələri. Halogenli karbohidrogenlər. Spirtlər. Sadə efirlər. Aldehidlər və ketonlar.Karbon turşuları. Mürəkkəb efirlər.</p>		
Kursun məqsədi	<p><u>Kursun əsas məqsədi</u> -tədris programının tələblərinə uyğun olaraq üzvi kimyanın əsaslarının tələbələrə çatdırılmasıdır.</p> <p><u>Kursun spesifik məqsədləri</u> -Kimya fənninin əsaslarının anlaşılmasını inkişaf etdirmək -Tələbələrin növbəti semestrə “Neft kimya” kursunu daha yaxşı mənimsəməsi üçün özül yaratmaq</p>		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<p>Fənnin tədrisindən sonra tələbələr aşağıdakıları bacarmalıdır: Tələbələrdə üzvi maddələrin quruluşu haqqında məlumatlar vermək; Üzvi maddələrin alınma üsulları haqqında yeni zəngin biliklərə malik olmaq; Dərman maddələrin alınması üçün xammal mənbələri və onların istifadə üsullarını bilmək; Canlı orqanizmdə gedən proseslərə təsir etmək üçün fəza quruluşu müxtəlif olan üzvi maddələrin alınma üsullarını bilmək.</p>		

Tədris siyasəti və davranış		<p><u>Aktivlik/Fəallıq</u> Sinif müzakirələrində fəal iştirak etmək, suallar vermək və qrup fəaliyyətlərinə töhfə vermək sizin mürəkkəb anlayışlar haqqında düşüncələrinizi artırmağa bilər. Bəzi şübhələri aydınlaşdırmağa, fikir mübadiləsi aparmağa, tələbələrə və müəllimlərdən öyrənməyə imkan verir.</p> <p><u>Quiz</u> Quiz müəllimlərə tələbələrin əsas anlayışlar və mövzuları başa düşmələrini ölçməyə kömək edən qiymətləndirmə formasıdır. Onlar tələbələrin mühazirələrdə və ya məşğələdə təqdim olunan materialı qavrayıb-qavramadıqları haqqında məlumat əldə etmək üçündür. Quiz yazılı formada keçirilir. Açıq suallar çətinlik dərəcəsi asılı olaraq 1 və ya 2 ballıq olur. Quiz cəmi 10 bal ilə qiymətləndirilir.</p> <p><u>Prezentasiya</u> Qeyri-üzvi kimya fənnindən təhsil alan tələbələr öyrəndikləri bölmələr üzrə bilik və bacarıqlarını təqdimatlar şəklində nümayiş etdirirlər. Dərs zamanı qrup işi və təqdimatlarla məşğul olmaq tələbələrin gələcək karyeralarına birbaşa ötürülə bilən bacarıqların inkişafına kömək edir. Tələbələr verilmiş mövzu üzrə axtarış aparır və əldə etdikləri məlumatlar əsasında 10-15 dəqiqəlik təqdimatla çıxış edir. Çıxışdan sonra həmin mövzu üzrə suallar verilir. Həm təqdimatı, həm də suallara cavabı yüksək olanda maksimum bal (10) ilə qiymətləndirilir.</p> <p><u>Tələbənin kursu başa vurması</u> 60% və daha artıq bal toplamış tələbə kursu bitirmiş hesab olunur. Əks halda tələbə bu kursu yenidən keçməlidir.</p> <p><u>Pozuntu halları</u> Aralıq və son imtahanlarda mövcud qaydaların pozulması (kəçürmə cəhdləri və digər qanunsuz hərəkətlər) hallarında tələbənin imtahan işi ləğv olunur.</p> <p><u>Dərslərdə davranış</u> Tələbə dərs zamanı müvafiq akademik şəraitin yaradılması üçün mümkün olan hər şeyi etməlidir. İcazəsiz danışığa, lüzumsuz hərəkətlərə və s. qeyri – etik davranışa qətiyyənlə yol verilmir. Tələbə dərslərdə ən fəal şəkildə iştirak etməli, lazım olduqda suallar verməli və müzakirələrdən kənar qalmamalıdır.</p>	
Həftə	Gün	Fənnin mövzuları	Dərslər/Tapşırıqlar
1	16.09.2023	Üzvi kimyanın predmeti. Üzvi kimyanın müasir problemləri. Üzvi birləşmələrin xüsusiyyətləri, xammal mənbələri, növləri və təsnifatı	[1] s.4-9
	16.09.2023	Hibridləşmə və molekulun quruluşu.	[1] s.4-9
2	23.09.2023	Üzvi kimyanın reaksiyalarının təsnifatı	[2] s.10-19
	23.09.2023	Xiralıq, Asmmetrik karbon atomunun (R) və (S) nomenklaturası.	[2] s.10-19
3	30.09.2023	Alifatik (açıq zəncirli) karbohidrogenlər. Alkanlar, onların nomenklaturası, quruluşu, fiziki xassələri, təbii mənbələri.	[1] s.10-45
	30.09.2023	Alifatik (açıq zəncirli) karbohidrogenlər. Sənayedə və laboratoriyada alınma üsulları. Kimyəvi xassələri və tətbiqi	[1] s.10-45
4	07.10.2023	Alkenlər, onların nomenklaturası, quruluşu, fiziki xassələri.	[1] s. 46-74
	07.10.2023	Alkenlər. Sənaye və preparativ alınma üsulları, kimyəvi xassələri və tətbiqi	[1] s. 46-74
5	14.10.2023	<u>Seminar</u> . Üzvi kimya kursuna giriş. Üzvi birləşmələrin quruluşu və təsnifatı. Alkanlar və alkenlər, onların xassələri. Laboratoriya işi	[2] s.5-16; 70-71; 74-84
	14.10.2023	Dienlər, onların təsnifatı, nomenklaturası, quruluşu, alınma üsulları	[1] s. 75-77
6	21.10.2023	Dienlər, kimyəvi xassələri və praktiki əhəmiyyəti	[1] s. 75-77
	21.10.2023	Alkinlər, onların quruluşu, nomenklaturası, fiziki xassələri, alınma üsulları	[1] s. 88-96
7	28.10.2023	Alkinlər, kimyəvi xassələri və tətbiqi	[1] s. 88-96
	28.10.2023	Karbotsiklik birləşmələr, onların nomenklaturası, fiziki xassələri, quruluşu. Gərginlik nəzəriyyəsi, konformasiya.	[1] s. 97-105
8	04.11.2023	Naftenlərin sintezi. Tsikloalkanların reaksiyaları və tətbiqi	[1] s. 97-105
	04.11.2023	<u>Seminar</u> . Dienlər və alkinlər, onların quruluşu, nomenklaturası və	[2] s. 78-89

		xassələri.	
9	11.11.2023	Aromatik karbohidrogenlər, onların quruluşu, nomenklaturası, fiziki xassələri, alınma üsulları,	[1] s. 106-137
	11.11.2023	Aromatik karbohidrogenlər, kimyəvi xassələri və tətbiqi	[1] s. 106-137
10	18.11.2023	Aralıq imtahan	
	18.11.2023	Karbohidrogenlərin halogenli törəmələri, onların nomenklaturası, quruluşu və fiziki xassələri.	[1] s. 138-163
11	25.11.2023	SN1 reaksiyalarına təsir edən faktorlar	[2] s. 10-20
	25.11.2023	Birinci dərəcəli eliminasiya reaksiyaları E1.	[2] s. 10-20
12	02.12.2023	<u>Seminar</u> . SN1 reaksiyalarına təsir edən faktorlar. Birinci dərəcəli eliminasiya reaksiyaları E1.	[2] s. 10-20
	02.12.2023	SN2 reaksiyalarına təsir edən faktorlar	[2] s. 10-20
13	09.12.2023	Birinci dərəcəli eliminasiya reaksiyaları E2.	[2] s. 10-20
	09.12.2023	<u>Seminar</u> . SN2 reaksiyalarına təsir edən faktorlar. Birinci dərəcəli eliminasiya reaksiyaları E2.	[2] s. 10-20
14	16.12.2023	Optiki izomerlik. Halogenidlərin alınması və tətbiq sahələri, onların kimyəvi xassələri	[1] s. 138-163
	16.12.2023	Bir atomlu spirtlər, onların nomenklaturası, quruluşu, fiziki xassələri, tətbiqi. Sənaye və preparativ alınma üsulları, kimyəvi xassələri	[1] s. 138-163
15	23.12.2023	Çox atomlu spirtlər, onların nomenklaturası, quruluşu, fiziki xassələri, tətbiqi. Sənaye və preparativ alınma üsulları, kimyəvi xassələri	[1] s. 138-163
	23.12.2023	<u>Seminar</u> . Karbotsiklik və aromatik birləşmələr, karbohidrogenlərin halogenli birləşmələri, onların nomenklaturası, quruluşu və fiziki xassələri. Laboratoriya işi	[1] s. 138-163
		Final imtahanı	

Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən xəbər verilməkdir.